

Lasse Hodne

Nasljedovanje Grčke u talijanskoj renesansi: Warburgova „ničeovska“ kritika Winckelmanna

Aby Warburg se u svojim radovima nekoliko puta referirao na Friedricha Nietzschea. Nema sumnje da je veliki njemački filozof bio važan izvor inspiracije Warburgu za njegove studije onoga što je smatrao središnjim temama renesansne umjetnosti – patosa i emocija. Prema Warburgu, umjetničko-povijesne škole 18. i 19. stoljeća zanemarile su ove probleme. Također je očito da je jedna od centralnih meta Warburgova napada na tradicionalne načine razmišljanja o umjetnosti bio Johann Joachim Winckelmann, kojega mnogi smatraju utemeljiteljem moderne povijesti umjetnosti. Iako se ključni koncepti koje je Warburg koristio protiv Winckelmanna mogu pronaći u Nietzscheovim tekstovima, oni, u konačnici, potječu od Winckelmanna. Osim što se usprotivio Winckelmannovom postulatu *Edle Einfalt und stille Größe* (plemenita jednostavnost i smirena veličina), Warburg se kritički osvrnuo i na ideju da je Apolonova vrlina sama po sebi arhetipski izraz klasične umjetnosti, što je između ostalog sadržano u njegovoj ideji *Pathosformel* (formula patosa). Važno je to imati na umu danas, kada nastojimo razumjeti teorijsko streljenje Warburga kao utemeljitelja jedne od vodećih škola povijesti umjetnosti 20. stoljeća.